

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

Олег МАРЕНКОВ

2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
Карпенко Катерини Максимівни «Формування професійної деонтологічної
ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно-
орієнтованої вищої освіти», представленій на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

Витяг

з протоколу № 2 кафедрального семінару
факультету психології та спеціальної освіти
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
від 12 червня 2026 року

ПРИСУТНІ: Усі члени кафедрального семінару.

ГОЛОВУЮЧА: д-р пед. наук, доц., завідувач кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара **Іванчук С.А.** (13.00.04 – теорія та методика професійної освіти та 13.00.08 – дошкільна освіта).

ЗАСТУПНИК ГОЛОВУЮЧОЇ: д-р філософії, доц., доцент кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара **Чигріна Я.Ю.** (016 – спеціальна освіта).

СЕКРЕТАР: д-р філософії, ст. викл. кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти, заступник декана з наукової роботи Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара **Вознюк А.А.** (011 – освітні, педагогічні науки).

Присутні: д-р пед. наук, доц. **Іванчук С.А.** (13.00.04 – теорія та методика професійної освіти та 13.00.08 – дошкільна освіта); д-р філософії, доц. **Чигріна Я.Ю.** (016 – спеціальна освіта); д-р філософії, ст. викл. **Вознюк А.А.** (011 – освітні, педагогічні науки); д-р пед. наук, проф. **Єфименко М.М.** (13.00.03 –

корекційна педагогіка); д-р пед. наук, доц. **Мога М.Д.** (13.00.03 – корекційна педагогіка); д-р пед. наук, проф. **Нічуговська Л.І.** (13.00.04 – теорія і методика професійної освіти); д-р пед. наук, проф. **Савінова Н.В.** (13.00.03 – корекційна педагогіка), д-р психол-х. наук, проф. **Омельченко М.С.** (13.00.03 – корекційна педагогіка); канд. пед. наук, доц. **Купрас В.В.** (13.00.03 – корекційна педагогіка); д-р. філософії, доц. **Кантаржи В.К.** (016 спеціальна освіта); канд. пед. наук, доц. **Бондаренко З.П.** (13.00.05 – соціальна педагогіка); канд. пед. наук, доц. **Приходько Т.П.** (13.00.04 – теорія і методика професійної освіти); канд. пед. наук, доц. **Зимівець Н.В.** (13.00.05 – соціальна педагогіка); канд. філол-х. наук, доц. **Переворська О.І.** (10.02.01 – філологічні науки); ст. викл. **Поліщук Ю.В.**; ст. викл. **Храмова Ю.В.**

Запрошені: Карпенко К.М.(здобувачка).

Порядок денний: розгляд і обговорення дисертаційної роботи Карпенко Катерини Максимівни, представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Тема дисертації: «Формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно-орієнтованої вищої освіти», яка затверджена Вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара 23.11.2023 р. (протокол № 3).

Науковий керівник: Савінова Наталія Володимирівна, д-р пед. наук, проф.

Підготовка здобувача третього рівня вищої освіти здійснюється за акредитованою освітньо-науковою програмою «Спеціальна освіта» зі спеціальності 016 Спеціальна освіта (Сертифікат про акредитацію освітньої програми №21528, дійсний до 01 липня 2031 р.)

СЛУХАЛИ:

Обговорення дисертації аспірантки 4-го року навчання Карпенко Катерини Максимівни на тему: «Формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно-орієнтованої вищої освіти», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Перевірку на плагіат здійснювала голова комісії перевірки Зимівець Н.В.; канд. пед. наук, доц., доцент кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти. За результатами перевірки дисертаційної роботи на плагіат програмою «Strike Plagiarism» зроблено висновок: дисертаційна робота Карпенко К.М. має високий рівень унікальності (85,73 %) і може бути допущена до захисту.

Роботу було розглянуто двома фаховими-експертами: **Нічуговською Л.І.**, д-р. пед. наук, проф., професор кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти; **Приходько Т.П.**, канд. пед. наук, доц., доцент кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти.

Робота виконана на 270 сторінках, з них 199 сторінок основного тексту, робота структурована та складається з анотації, вступу, основної частини (трьох

розділів), висновків, списку використаних джерел, додатків.

Доповідь Карпенко К.М.:

Шановний головуєчий, шановні члени міжкафедрального семінару!

Представляю дисертаційне дослідження на тему: **«Формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно орієнтованої вищої освіти»**

керівник – доктор педагогічних наук, професор Савінова Наталія Володимирівна.

Актуальність теми обумовлена потребою в модернізації системи освіти відповідно до глобальних освітніх тенденцій та стрімких змін у суспільстві. У Концепції розвитку педагогічної освіти зазначається, що саме педагог виступає об'єктом і провідником позитивних змін» на шляху до реалізації якісної освіти, тому процес підготовки має відповідати запитам суспільства, враховувати сучасні світові тенденції та рекомендації впливових міжнародних організацій.

Професійна діяльність вчителя-логопеда здійснюється в умовах безпосередньої взаємодії з дітьми, які мають різні порушення психофізичного розвитку, їхніми батьками, педагогами та іншими фахівцями. Високий рівень професійної відповідальності, складність роботи з дітьми, необхідність прийняття педагогічно та етично виважених рішень зумовлюють підвищені вимоги до професійних і морально-етичних якостей таких фахівців. У процесі професійної підготовки формується розуміння власної професійної місії, професійного образу та ролі у сучасній логопедичній практиці, закладаються основи професійного саморозуміння та ставлення до себе як суб'єкта майбутньої професійної діяльності.

Сучасна освітня практика засвідчує необхідність посилення етичних орієнтирів у професійній діяльності, особливо фахівців, які працюють з дітьми з психофізичними порушеннями. Саме тому доцільним є розгляд професійної ідентичності крізь призму її деонтологічної складової, що зумовлює необхідність дослідження складного інтегративного феномену – професійної деонтологічної ідентичності.

Метою роботи є визначення, наукове обґрунтування, розробка та експериментальна перевірка ефективності методики формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно орієнтованої вищої освіти.

Реалізація мети забезпечується виконанням таких **завдань**:

1. Проаналізувати стан розробленості проблеми формування професійної деонтологічної ідентичності у психолого-педагогічній літературі, розкрити зміст і уточнити сутність ключових понять дослідження.

2. Розкрити особливості та методику формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно орієнтованої вищої освіти.

3. Розробити критеріально-показникову базу та схарактеризувати рівні сформованості професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно орієнтованої вищої освіти.

4. Розробити та апробувати методику формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно орієнтованої вищої освіти, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити її складові.

Об'єкт дослідження – професійна деонтологічна ідентичність майбутнього вчителя-логопеда.

Предмет дослідження – методика формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно орієнтованої вищої освіти.

Наукова новизна одержаних результатів:

вперше науково обґрунтовано та визначено зміст феномену «професійна деонтологічна ідентичність вчителя-логопеда», розроблено та впроваджено методику «Формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно орієнтованої вищої освіти» на основі сучасних вимог до здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти; визначено структуру, критерії, показники та рівні сформованості професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда; обґрунтовано психолого-педагогічні умови формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх учителів-логопедів;

уточнено дефініції понять «ідентичність», «професійна ідентичність», «деонтологія», «педагогічна деонтологія», «професійна компетентність», «компетентнісний підхід», «професіограма», вимоги до фахової підготовки майбутніх учителів-логопедів, складові професіограми вчителя-логопеда з урахуванням деонтологічної складової його професійної діяльності;

подальшого розвитку набуло визначення особливостей формування складових професійної ідентичності вчителя-логопеда.

Практичне значення одержаних результатів. Матеріали дослідження можуть бути використані в процесі розробки та вдосконалення освітньо-професійних програм підготовки майбутніх учителів-логопедів, а також:

в навчальних цілях: розроблена методика може бути використана для формування деонтологічних складових професійної ідентичності вчителя-логопеда під час проведення курсів підвищення кваліфікації;

в наукових цілях: отримані результати можуть слугувати фундаментом для розв'язання актуальних наукових та теоретико-практичних проблем підготовки фахівців-логопедів у закладах вищої освіти;

в практичних цілях: матеріали дослідження можуть бути впроваджені в циклах професійних освітніх компонентів (далі – ОК) та спецкурсах вибіркового ОК за освітньо-професійними програмами зі спеціалізації логопедія; практичні

матеріали дослідження можуть застосовуватись з метою оптимізації освітнього процесу, підвищення якості професійної підготовки, формування професійної ідентичності майбутніх вчителів-логопедів та логопедів-практиків.

Результати впроваджені в освітній процес закладів вищої освіти, що підтверджено відповідними документами: Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» (довідка впровадження №01-12/406 від 21.05.2026); Чорноморський національний університет імені Петра Могили (акт впровадження №03/351-08 від 03.06.2026); Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (акт впровадження №87-904-118 від 05.06.2026).

Дякую за увагу!

Завершивши доповідь, здобувач відповів на **запитання учасників кафедрального семінару.**

ЗАПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ

Канд філол-х. наук, доц. Переворська О.І.: Чому в роботі представлені і методика і модель формування професійної деонтологічної ідентичності?

Аспірантка Карпенко К. М.: Методика описує сам процес формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх учителів-логопедів, тобто визначає його змістове наповнення, а також конкретизує форми організації освітнього процесу, методи навчання, педагогічні засоби та умови, за яких цей процес може бути ефективно реалізований у практиці підготовки фахівців.

Д-р психол-х. наук, проф. Омельченко М.С.: Чи використовуються результати вашого дослідження в практиці підготовки майбутніх вчителів-логопедів? Наведіть приклади.

Аспірантка Карпенко К. М.: Так, результати дослідження були впроваджені в практику підготовки майбутніх учителів-логопедів.

Насамперед вони використовувалися під час викладання низки освітніх компонентів, де було інтегровано зміст, пов'язаний із формуванням професійної деонтологічної ідентичності. Зокрема, це відбувалося через оновлення змістового наповнення тем, які стосуються професійної етики, деонтології, професійної відповідальності та особливостей професійної діяльності логопеда в інклюзивному середовищі. Зокрема, зміст освітнього компонента «Логодидактика» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (другого курсу) розширився додатковим змістовим модулем «Особистісно-професійний вимір діяльності педагога з дітьми із порушенням мовлення», до якого увійшли теми «Модель сучасного фахівця спеціальної освіти», «Етика професійної комунікації та міжособистісної взаємодії», «Ключові компетентності спеціального педагога».

Заст. головуючої, д-р. філ-ї., доц. Чигріна Я.Ю.: Чим відрізняється представлене вами визначення професійної педагогічної ідентичності від представлених в роботах інших науковців?

Аспірантка Карпенко К. М.: Представлене в дисертації визначення професійно-педагогічної ідентичності загалом спирається на наукові підходи до розуміння професійної ідентичності педагога, однак має певні акценти. Якщо більшість дослідників зосереджують увагу на усвідомленні особистістю своєї належності до професії та прийнятті професійної ролі, то в нашому дослідженні додатково підкреслюється педагогічна сутність цього феномену через категорію педагогічної місії. Професійно-педагогічна ідентичність розглядається не лише як усвідомлення себе представником професії, а як внутрішнє прийняття відповідальності за педагогічний вплив, готовність діяти відповідно до моральних стандартів професії та усвідомлення ціннісного змісту педагогічної діяльності. Для вчителя-логопеда цей підхід також передбачає прийняття специфіки логокорекційної діяльності, її цілей, цінностей та меж професійної відповідальності.

Головуюча, д-р. пед. наук, доц. Іванчук С. А.: Чому в роботі особлива увага приділяється проблемам компетентнісно орієнтованій вищій освіті?

Аспірантка Карпенко К. М.: Особлива увага компетентнісно орієнтованій вищій освіті приділяється тому, що саме компетентнісний підхід сьогодні є методологічною основою професійної підготовки майбутніх учителів-логопедів. Він закріплений у нормативних документах, стандартах вищої освіти та освітніх програмах, які визначають перелік загальних і спеціальних компетентностей, якими має володіти випускник.

Відповідно, розробляючи методику формування професійної деонтологічної ідентичності, ми повинні були враховувати вимоги чинних стандартів та освітніх програм. Адже будь-які зміни змісту професійної підготовки мають бути узгоджені з компетентностями та програмними результатами навчання, визначеними нормативною базою.

Канд пед. наук, доц. Зимівець Н.В.: Яким чином відрізняються рівні сформованості професійної деонтологічної ідентичності у здобувачів освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів?

Аспірантка Карпенко К. М.: Дякую за запитання. Основна увага була зосереджена на виявленні загального стану сформованості досліджуваного феномену та перевірці ефективності розробленої методики його формування.

Водночас у роботі акцентовано увагу на окремих аспектах відповідей бакалаврів і магістрів. Зокрема, за результатами первинного опитування наведено кількісні показники відповідей у групах бакалаврів і магістрів, що дозволило

простежити особливості розуміння ними сутності професійної деонтологічної ідентичності, її базових понять, структурних компонентів та чинників формування.

За результатами виконання діагностичних завдань також представлено якісний аналіз відповідей здобувачів обох рівнів освіти та проілюстровано характерні особливості їхніх професійних суджень. Окреме порівняльне дослідження мотивів вибору професії вчителя-логопеда серед здобувачів бакалаврського та магістерського рівнів було проведено нами додатково та висвітлено в окремій науковій публікації.

Канд пед. наук, доц. Приходько Т.П.: Чому для дослідження ви обрали проблему формування професійної деонтологічної ідентичності вчителів-логопедів?

Аспірантка Карпенко К. М.: Вибір проблеми формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх учителів-логопедів зумовлений сукупністю сучасних освітніх і суспільних викликів.

Насамперед сучасна система освіти перебуває в процесі реформування та модернізації, що пов'язано з інтеграцією в європейський освітній простір і орієнтацією на європейські цінності. Це закріплено й у низці нормативних документів, зокрема у Стратегії розвитку освіти. У цьому контексті особливої ваги набуває ціннісна складова професійної підготовки педагогічних працівників.

По-друге, важливим чинником є розвиток інклюзивної освіти та утвердження гуманістично орієнтованої освітньої парадигми. Це посилює в суспільстві ідеї толерантності, рівності, поваги до особистості та відповідального ставлення до кожної дитини, особливо до дітей з особливими освітніми потребами.

По-третє, слід враховувати специфіку професійної діяльності вчителя-логопеда. Це фахівець, який працює не лише з дитиною, а й активно взаємодіє з батьками, педагогами та іншими спеціалістами. У багатьох випадках ці взаємодії відбуваються з вразливими категоріями учасників освітнього процесу, що зумовлює підвищену етичну відповідальність, необхідність дотримання професійної етики, конфіденційності та гуманістичного ставлення.

Окремо варто зазначити вплив цифровізації освіти. З одного боку, цифрові технології значно розширюють можливості професійної діяльності, але з іншого можуть певною мірою послаблювати безпосередній етичний компонент взаємодії, сприяючи її формалізації. Тому актуалізується потреба в тому, щоб деонтологічні норми та цінності не лише декларувалися, а ставали внутрішньою складовою професійної позиції майбутнього фахівця.

Саме сукупність цих чинників і зумовила вибір проблеми формування професійної деонтологічної ідентичності як важливого напрямку підготовки майбутніх учителів-логопедів.

Д-р пед. наук, доц. Мога М.Д.: У чому полягає теоретична та практична новизна вашого дослідження?

Аспірантка Карпенко К. М.: Теоретична новизна дослідження полягає насамперед у тому, що нами вперше обгрунтовано зміст феномену професійної деонтологічної ідентичності вчителя-логопеда як самостійного наукового поняття та визначено його структуру. У ході дослідження було уточнено взаємозв'язки між професійною ідентичністю, деонтологією та професійною компетентністю майбутнього фахівця, а також визначено критерії, показники й рівні сформованості професійної деонтологічної ідентичності. Крім того, набули подальшого розвитку уявлення про особливості формування професійної ідентичності майбутніх учителів-логопедів з урахуванням деонтологічної складової їхньої майбутньої професійної діяльності.

Практична новизна дослідження полягає в тому, що теоретичні положення були доведені до рівня конкретного педагогічного інструментарію. Зокрема, розроблено та апробовано методику формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх учителів-логопедів, визначено психолого-педагогічні умови її реалізації, створено відповідне методичне забезпечення. Отримані результати можуть бути використані під час викладання фахових освітніх компонентів, удосконалення освітньо-професійних програм, а також у системі підвищення кваліфікації практикуючих логопедів.

Д-р пед. наук, проф. Єфименко М. М.: Чим відрізняється запропонована вами методика формування професійної деонтологічної ідентичності від тих, що представлені в інших дослідженнях?

Аспірантка Карпенко К. М.: Насамперед зазначу, що в науковій літературі достатньо широко представлені дослідження, присвячені формуванню професійної ідентичності майбутніх педагогів, а також окремим морально-етичним і деонтологічним аспектам їхньої професійної підготовки. Водночас професійна деонтологічна ідентичність як самостійний феномен майбутнього вчителя-логопеда практично не була предметом спеціального дослідження.

Відмінність запропонованої методики полягає в тому, що вона спрямована не лише на засвоєння деонтологічних знань або формування професійно-етичних якостей, а на формування цілісного уявлення здобувача про себе як майбутнього фахівця, професійна діяльність якого ґрунтується на деонтологічних цінностях, нормах та принципах. Тобто акцент зроблено не лише на тому, що майбутній логопед знає професійно-етичні вимоги, а й на тому, що він приймає їх як складову власної професійної самоідентифікації.

Ще однією особливістю є її адаптивність. Методика не прив'язана до окремої навчальної дисципліни чи конкретного формату навчання, тому може бути реалізована як в аудиторній роботі, так і в дистанційному або змішаному форматах без втрати її змістового наповнення та логіки формування професійної

деонтологічної ідентичності.

Канд пед. наук, доц. Бондаренко З.П.: Чи були залучені до опитування викладачі ЗВО? Назвіть результати.

Аспірантка Карпенко К. М.: Дякую за запитання. Опитування викладачів не виступало самостійним напрямом дослідження і не передбачало окремого кількісного аналізу результатів. Водночас, викладачі закладів вищої освіти були залучені до опитування. Анкета для викладачів представлена в додатках до дисертації.

Отримані відповіді використовувалися насамперед як додаткове джерело інформації для уточнення стану організації професійної підготовки майбутніх учителів-логопедів, виявлення можливостей включення деонтологічного компонента в освітній процес та зіставлення поглядів викладачів щодо реалізації деонтологічної підготовки.

Узагальнені результати цього опитування були враховані під час обґрунтування педагогічних умов, розроблення змістового наповнення методики та визначення напрямів формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх учителів-логопедів.

Головуюча, д-р. пед. наук, доц. Іванчук С.А.: Як ви розумієте поняття професійна деонтологічна ідентичність?

Аспірантка Карпенко К. М.: Під професійною деонтологічною ідентичністю ми розуміємо результат усвідомлення та прийняття особистістю себе як представника професії через призму її морально-етичних цінностей, норм і принципів. Тобто для нас важливо не лише те, наскільки людина ототожнює себе з професією, а й те, наскільки вона приймає професійну відповідальність і готова керуватися етичними вимогами у своїй діяльності.

Ми виходимо з того, що професійна ідентичність вчителя-логопеда набуває повноти тоді, коли вона наповнюється деонтологічним змістом. Саме тому професійну деонтологічну ідентичність розглядаємо як багатовимірне утворення, що відображає не лише усвідомлення себе фахівцем, а й внутрішнє прийняття цінностей професії, її моральних орієнтирів та готовність послідовно реалізовувати їх у професійній діяльності

ВИСТУП НАУКОВОГО КЕРІВНИКА:

Доктор педагогічних наук, професор Савінова Н. В. : Здобувачка Карпенко Катерина Максимівна навчається в аспірантурі Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» (витяг з наказу про зарахування до аспірантури № 1192с від 29 вересня 2023 р.), в повному обсязі виконав відповідну освітньо-наукову програму, завершив написання дисертаційної роботи на актуальну тему «Формування професійної деонтологічної

ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно орієнтованої вищої освіти», затверджену рішенням Вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (протокол №3 від 23 листопада 2023 року).

У процесі виконання освітньо-наукової програми та індивідуального плану наукової роботи здобувачка продемонструвала високий рівень відповідальності, працездатності, академічної культури та наполегливості у досягненні поставлених наукових цілей. Успішне опанування освітніх компонентів освітньо-наукової програми сприяло формуванню необхідних загальних і фахових компетентностей, що забезпечили належний теоретичний і методологічний рівень виконання дисертаційного дослідження.

Під час роботи над дисертацією здобувачка проявила себе як самостійна, цілеспрямована та творчо мисляча дослідниця, здатна до критичного аналізу наукових джерел, узагальнення результатів наукового пошуку та розв'язання складних науково-педагогічних завдань.

Дисертаційна робота Карпенко К. М. присвячена актуальній проблемі сучасної педагогічної науки – формуванню професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно орієнтованої вищої освіти. Актуальність дослідження зумовлена сучасними тенденціями розвитку вищої освіти, спрямованими на підготовку конкурентоспроможного, компетентного та відповідального фахівця, здатного ефективно здійснювати професійну діяльність у складних соціальних умовах.

ВИСНОВКИ ФАХІВЦІВ-РЕЦЕНЗЕНТІВ:

Д-р пед. наук, проф. Нічуговська Л. І.: Актуальність дисертаційного дослідження визначається об'єктивною потребою сучасної системи вищої освіти у підготовці вчителя-логопеда, здатного здійснювати професійну діяльність на засадах толерантності, гуманності, етичності, справедливості, відповідальності, конфіденційності та інших деонтологічних принципів. Водночас у практиці професійної підготовки основна увага традиційно зосереджується на формуванні фахових компетентностей, тоді як питання становлення особистісно-ціннісних і деонтологічних засад професійної діяльності майбутнього фахівця залишаються недостатньо розробленими. У зв'язку з цим проблема формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх вчителів-логопедів набуває особливої актуальності.

У цілому позитивно оцінюючи подану до захисту дисертаційну роботу, варто звернути увагу на окремі дискусійні положення та перспективні напрями її подальшого розвитку.

1) На нашу думку, доцільним було б більш детальне представлення планів семінарських занять за практичної реалізації деонтологічної складової професійної ідентичності в освітньому процесі підготовки здобувачів за ОП «Спеціальна освіта (Логопедія)».

2) Потребує додаткового уточнення питання методологічного (дидактичного) аспекта реалізації деонтологічної підготовки протягом викладання ОК здобувачам спеціальності 016 «Спеціальна освіта».

Водночас зазначені зауваження мають характер дискусійних і не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, її наукової новизни, теоретичної та практичної значущості. Отримані результати є вагомими, а робота заслуговує на схвалення та позитивну оцінку. Рекомендую дисертацію до захисту.

Кан. пед наук, доц. Приходько Т. П.: Зміна характеру професійної діяльності логопеда актуалізує потребу в переосмисленні не лише його професійної підготовки, а й внутрішніх регуляторів професійної поведінки, зокрема ціннісних орієнтацій, етичних установок та відповідального ставлення до професійних рішень. У зв'язку з цим особливої ваги набуває проблема становлення у здобувачів освіти цілісного уявлення про професію як простір морально-етичного вибору та професійної відповідальності.

Поряд із цим, у сучасних умовах спостерігається розрив між засвоєнням професійних знань і формуванням внутрішньо прийнятих норм професійної поведінки, що ускладнює становлення зрілої професійної позиції майбутнього фахівця. Це зумовлює необхідність цілеспрямованого формування у здобувачів освіти не лише професійних компетентностей, а й інтегрованої системи професійних смислів, які визначають їхню професійну ідентичність.

Таким чином, потреба у науковому обґрунтуванні процесу формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх учителів-логопедів визначається викликами сучасної професійної освіти, пов'язаними з необхідністю забезпечення не лише функціональної готовності фахівця, а й його ціннісно-етичної зрілості як основи професійної діяльності.

Наукові положення та висновки, сформульовані дисертанткою, характеризуються належним рівнем теоретичної та емпіричної обґрунтованості. Проведене дослідження базується на чітко визначеній методологічній основі, ґрунтовному аналізі широкого кола наукових джерел, частку яких становлять англomовні публікації, а також на комплексному використанні взаємодоповнювальних теоретичних і емпіричних методів. Рекомендую дисертацію до захисту.

В ОБГОВОРЕННІ ДИСЕРТАЦІЇ КАРПЕНКО К.М. ВЗЯЛИ УЧАСТЬ:

Головуюча, д-р пед. наук, доц., завідувач кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти **Іванчук С.А.** Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара у своєму виступі відзначила актуальність і своєчасність обраної теми дослідження, її відповідність сучасним тенденціям розвитку спеціальної освіти та професійної підготовки майбутніх учителів-логопедів. Наголосила, що

автором здійснено комплексне дослідження проблеми формування професійної деонтологічної ідентичності, яке характеризується належним рівнем теоретичного обґрунтування, логічністю побудови та практичною спрямованістю.

Висловила підтримку дисертаційної роботи і рекомендувала її до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Науковий керівник, д-р пед. наук, проф. Савінова Н. В. відзначила теоретичну та практичну значущість дисертаційного дослідження. Особливу увагу було звернуто на розроблення та експериментальну перевірку методики формування професійної деонтологічної ідентичності, а також на практичну цінність отриманих результатів для системи вищої спеціальної освіти.

Рецензенти:

Д-р. пед. наук, проф. Нічуговська Л.І. відзначила актуальність теми дослідження, логічність побудови роботи та належний рівень її теоретичного обґрунтування. Позитивно оцінила авторське трактування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда, розроблену методику. Як перевагу роботи відзначила комплексний характер дослідження, поєднання теоретичного аналізу з експериментальною перевіркою запропонованих положень. Рекомендовано до захисту.

Кад. пед. наук, доц. Приходько Т.П. наголосила на практичній значущості результатів дослідження для підготовки майбутніх учителів-логопедів. Особливо позитивно було оцінено впровадження деонтологічного змісту в освітні компоненти професійної підготовки та розроблення навчально-методичного забезпечення формування професійної деонтологічної ідентичності здобувачів вищої освіти. Висловлені зауваження стосувалися окремих аспектів деталізації окремих положень дослідження та не знижують його наукової і практичної цінності. Дисертацію рекомендовано до захисту.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. У процесі професійної підготовки дедалі більшого значення набуває здатність майбутнього фахівця не лише якісно виконувати професійні обов'язки, а й діяти відповідно до професійних цінностей, етичних норм і принципів професійної поведінки. Важливими характеристиками професійно зрілої особистості є самостійність у прийнятті рішень, професійна ініціативність, відповідальність, здатність гнучко реагувати на зміни та готовність до безперервного саморозвитку. Саме сукупність цих якостей забезпечує успішне професійне становлення фахівця та його готовність до продуктивної професійної діяльності.

Попри значну кількість наукових праць, присвячених професійній підготовці майбутніх вчителів-логопедів, професійній ідентичності педагогів та питанням професійної деонтології, проблема формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх вчителів-логопедів досі не була предметом самостійного комплексного дослідження. Особливого значення набуває визначення тих

педагогічних механізмів і умов, які забезпечують усвідомлене прийняття здобувачами професійних норм, цінностей і моделей професійної поведінки ще на етапі навчання у закладі вищої освіти.

Таким чином, вибір теми дослідження обумовлений як потребою подальшого розвитку теоретичних засад професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів, так і необхідністю пошуку ефективних шляхів формування особистісно-професійних характеристик, що забезпечують успішне входження молодого фахівця у професію.

Затвердження теми та плану дисертації. Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої Ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, протокол №3 від 23 листопада 2023 року. Науковим керівником призначено Савінову Н. В., доктора педагогічних наук, професора

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація робота виконана згідно з планом наукових досліджень кафедри педагогіки, дошкільної і спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара «Безбар'єрність в освіті як умова забезпечення мобільності учасників освітнього процесу» ДР 0122U001781.

Публікації та особистий внесок здобувача. Основні положення та практичні результати дисертаційного дослідження висвітлювалися у виступах та доповідях на науково-практичних заходах міжнародного рівня: «Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи» (Запоріжжя, 2023), «Спеціальна освіта: проблеми та перспективи» (Кам'янець-Подільський, 2024), «Бізнес-моделі для сталого розвитку: виклики та цифрова трансформація» (Харків, 2024), «Педагогічний менеджмент у закладі освіти як інструмент підвищення ефективності та якості освітнього процесу» (Харків, 2025), «Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи (Запоріжжя, 2025)»; всеукраїнського рівня «Формування професійної компетентності сучасного педагога засобами освіти: історико-методичний аспект» (Харків, 2023), «Могилянські читання – 2024 : досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» (Миколаїв, 2024), «Актуальні питання фізіології, патології та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків» (Харків, 2025), «Стан та перспективи розвитку спеціальної освіти та інклюзії» (Харків, 2025), «Актуальні проблеми педагогічної освіти: новачі, досвід та перспективи» (Запоріжжя, 2026).

Основні результати дослідження відображено у 17 публікаціях, з яких: 5 статей у наукових фахових виданнях України, 1 розділ у колективній міжнародній монографії, 1 монографія, 10 публікацій апробаційного характеру, з них: одноосібних – 3, у співавторстві із науковим керівником – 7.

Наукова новизна отриманих результатів. Вперше науково обґрунтовано та визначено зміст феномену «професійна деонтологічна ідентичність вчителя-

логопеда», розроблено та впроваджено методику «Формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно орієнтованої вищої освіти» на основі сучасних вимог до здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти; визначено структуру, критерії, показники та рівні сформованості професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда; обґрунтовано психолого-педагогічні умови формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх учителів-логопедів;

уточнено дефініції понять «ідентичність», «професійна ідентичність», «деонтологія», «педагогічна деонтологія», «професійна компетентність», «компетентнісний підхід», «професіограма», вимоги до фахової підготовки майбутніх вчителів-логопедів, складові професіограми вчителя-логопеда з урахуванням деонтологічної складової його професійної діяльності;

подальшого розвитку набуло визначення особливостей формування складових професійної ідентичності вчителя-логопеда.

Практичне значення одержаних результатів. Матеріали дослідження можуть бути використані в процесі розробки та вдосконалення освітньо-професійних програм підготовки майбутніх вчителів-логопедів, а також:

в навчальних цілях: розроблена методика може бути використана для формування деонтологічних складових професійної ідентичності вчителя-логопеда під час проведення курсів підвищення кваліфікації;

в наукових цілях: отримані результати можуть слугувати фундаментом для розв'язання актуальних наукових та теоретико-практичних проблем підготовки фахівців-логопедів у закладах вищої освіти;

в практичних цілях: матеріали дослідження можуть бути впроваджені в циклах професійних освітніх компонентів (далі – ОК) та спецкурсах вибіркового ОК за освітньо-професійними програмами зі спеціалізації логопедія; практичні матеріали дослідження можуть застосовуватись з метою оптимізації освітнього процесу, підвищення якості професійної підготовки, формування професійної ідентичності майбутніх вчителів-логопедів та логопедів-практиків.

Список публікацій здобувача за темою дисертації Монографії

1. Савінова Н.В., Карпенко К.М. Кейс-технології як засіб формування деонтологічної культури асистента вчителя інклюзивного класу: монографія. Миколаїв: видавець Румянцева Г. В., 2023. 175 с. ISBN 978-617-534-690-7

2. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Шляхи підготовки майбутніх вчителів-логопедів до роботи в умовах розвиткового інклюзивного простору. Cross-cultural studies in higher school pedagogy: international collective monograph/edited by H. F. Ponomarova, A. A. Kharkivska, L. O. Petrychenko and other. Municipal Establishment «Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy» of Kharkiv Regional

Council. Publishing house OKTANPRINT s.r.o., 2023. P.815-838. DOI: <https://doi.org/10.46489/CCSIHSP-23-27>.

Публікації у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

1. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Шляхи формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх вчителів-логопедів. Інноваційна педагогіка, 2026. Т. 1, № 95. С. 148-153. DOI: <https://doi.org/10.32782/ip/95.1.26>

2. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Цифрова компетентність вчителя-логопеда як показник професійної ідентичності у сучасних освітніх викликах. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія, 2025. Випуск 49. С.136-143. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series19.2025.49.21>

3. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Структурний аспект формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх вчителів-логопедів. Актуальні питання гуманітарних наук. Видавничий дім «Гельветика», 2025. Вип. 91. Том 2. С.271-275 DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/91-2-40>

4. Савінова Н. В., Карпенко К. М. До питання діагностики сформованості професійної деонтологічної ідентичності майбутніх вчителів-логопедів. Педагогічна інноватика: сучасність та перспективи. Випуск 10. Розділ 2. Спеціальна та інклюзивна освіта, 2025. С. 112-116. DOI: <https://doi.org/10.32782/ped-uzhnu/2025-10-19>

5. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Професійна педагогічна ідентичність як проблема професійного самовизначення та становлення майбутнього вчителя-логопеда. Інноваційна педагогіка. Випуск 70. Том 1, 2024. С. 58-62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/70.1.11>

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Карпенко К. М. Морально-етичні цінності як основа професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда. Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи: збірник тез доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Запоріжжя, 23 квіт. 2026 р. / ред. Л. О. Сущенко. Запоріжжя: ЗНУ, 2026. С. 68-69. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/31291/1/0065840.pdf>.

9. Карпенко К. М. Логопедична практика як простір формування професійної деонтологічної ідентичності майбутніх вчителів-логопедів Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи (до 10-річчя комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради): збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 29 жовтня 2025 р./за заг. ред. В. В. Нечипоренко. Запоріжжя: Вид-во Хортицької національної академії, 2025. С. 235-237.

10. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Формування морально-етичних орієнтирів у майбутніх вчителів-логопедів в умовах дистанційного навчання. Стан та перспективи розвитку спеціальної освіти та інклюзії: матеріали Усеукр. наук.-

практ. конф. зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, м. Харків, 28 квітня 2025 р./ за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків: ХГПА, 2025. С.252-257.

11. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Компетентнісно-орієнтована підготовка вчителів-логопедів як фактор підвищення конкурентоспроможності фахової вищої освіти. Педагогічний менеджмент у закладі освіти як інструмент підвищення ефективності та якості освітнього процесу: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 14 травня 2025 р. / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової. Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків: ХГПА, 2025. С. 375-378.

12. Карпенко К. М. Формування професійно-педагогічної ідентичності вчителя-логопеда в умовах цифровізації освіти. Могилянські читання – 2024 : досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти. Психологічні аспекти розвитку особистості в сучасних реаліях: тези XXVII Всеукр. наук.-практ. конф., м. Миколаїв, 6-10 листоп. 2024 р. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2024. С.87-90

13. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Освітня цифрова трансформація: реалії впровадження цифрових технологій у професійній підготовці вчителів-логопедів. Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 26-27 жовтня 2023 р. / за заг. ред. В. В. Нечипоренко. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2023. С.329-332.

14. Карпенко К. М. Роль деонтологічної ідентичності в структурі професійної компетентності вчителя-логопеда. Формування професійної компетентності сучасного педагога засобами освіти: історико-методичний аспект»: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 15 грудня 2023 р. / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової. Харків: ХГПА, 2023. С.131-134

15. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Професійна ідентичність фахівців як фактор успішної реалізації інклюзивної освіти. Бізнес-моделі для сталого розвитку: виклики та цифрова трансформація: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 15-16 лютого 2024 р. Харків. ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. С.381-384

16. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Професійна ідентичність у контексті становлення особистості вчителя-логопеда. Спеціальна освіта: проблеми та перспективи: тези за матеріалами 16 Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 18-19 квітня 2024 р./ за ред. О. Гаврилова. Кам'янець-Подільський. Видавець Ковальчук О. В, 2024. С. 201-204.

Інші видання

17. Савінова Н. В., Карпенко К. М. Викладання курсу «Сучасні підходи до викладання спеціальної педагогіки у ЗВО»: метод. вказівки для спец. А6 Спец. освіта. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2025. 44 с.

УХВАЛИЛИ:

1. Підготовлена аспіранткою Карпенко Катериною Максимівною дисертація є завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що розв'язують практичні завдання підготовки фахівців спеціальної освіти. Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів № 44 від 12.01.2022 р. (в редакції 01.01.2024 р.) та може бути винесена на розгляд Вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара для розгляду питання про утворення спеціалізованої вченої ради для разового публічного захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 016 Спеціальна освіта.

2. Рекомендувати дисертаційну роботу Карпенко К. М. на тему «Формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно орієнтованої вищої освіти» до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 016 Спеціальна освіта

3. Клопотати перед Вченою радою університету розглянути питання про створення спеціалізованої вченої ради для проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 016 Спеціальна освіта у такому складі:

ВІДОМОСТІ

про членів спеціалізованої вченої ради для разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 016 – Спеціальна освіта аспірантки Карпенко Катерини Максимівни на тему: «Формування професійної деонтологічної ідентичності майбутнього вчителя-логопеда в умовах компетентнісно-орієнтованої вищої освіти» у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України, м. Дніпро, пр. Науки, 72, тел. (056) 374-98-43

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Місце основної роботи, підпорядкування, посада	Науковий ступінь, шифр, назва спеціальності, за якою захищена дисертація, рік присудження	Вчене звання (за спеціальністю, кафедрою), рік присвоєння	Наукові публікації, опубліковані за останні п'ять років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача
1	2	3	4	5	6
1.	Іванчук Сабіна Айдинівна (голова)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,	Кандидат педагогічних наук зі спеціальності	Доцент кафедри дошкільної освіти, 2022.	I. Ivanchuk, S., Moshura, V., Zelenin, V. Training future educators to develop ecological knowledge of

1	2	3	4	5	6
		<p>Міністерство освіти і науки України, завідувач кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти.</p>	<p>«Дошкільна освіта».2017 р. ДК № 043489 26.06.2017 р. (Україна)</p> <p>Доктор педагогічних наук зі спеціальностей: 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти 13.00.08 – дошкільна педагогіка ДД №013256 21.02.24 р. (Україна)</p>	<p>АД № 009596 01.02.2022 (Україна)</p>	<p>preschool and school children Revista Eduweb. 2023. №17(2), С. 126-137. (Web of Science). DOI: https://doi.org/10.46502/is.sn.1856-7576/2023.17.02.11. URL: https://revistaeduweb.org/index.php/eduweb/article/view/523/616</p> <p>Keywords:Teacher education, ecological knowledge, ecological literacy, ecological awareness, eco-ethics.</p> <p>2. Ivanchuk, S., Kakhiani, Y., Hryboiedova, T., Bilychenko, H., & Huzii, I.. <u>Policy for the formation of social consciousness during students training in educational institutions: pedagogical aspect.</u> Amazonia Investiga. 2024. №13(73), С. 387-400. (Web of Science) DOI: https://doi.org/10.34069/AI/2024.73.01.32 URL: https://amazoniainvestiga.info/check/73/32-387-400.pdf</p> <p>Keywords: Social consciousness, higher educational institutions, education, functional modeling, pedagogy.</p> <p>3. Іванчук С.А. Храмова Ю. Розвиток цифрової компетентності майбутнього логопеда через диверсифіковані освітні траєкторії: від традиції до інновацій. <i>Науково-теоретичний альманах Грані</i>, 2025 р. 28(5), 100-104. (Фахове</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>видання категорії Б. DOI: https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/2245 URL: https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/2245/2215</p> <p>Ключові слова: цифрова компетентність, майбутній логопед, диверсифікація освітніх траєкторій, цифровізація освіти, інформаційна грамотність, цифрові інструменти, онлайн-комунікація, логопедичні програми, дистанційна діагностика, інноваційні технології в освіті</p> <p>4. Іванчук С. Головка М. Проблема формування лідерської компетентності майбутніх педагогів у сучасному науковому вимірі. <i>Науково-теоретичний альманах Грані</i>, 29 (1). (фахове видання категорії Б) DOI: https://doi.org/10.15421/172649 URL: https://grani.org.ua/index.php/journal/article/view/2293/2274</p> <p>Ключові слова: лідер, лідерство, лідерські якості, лідерська компетентність, формування лідерської компетентності, майбутні педагоги, професійна підготовка.</p> <p>5. Іванчук С., Вознюк А., Храмова Ю. Формування інклюзивної</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>культури майбутніх фахівців дошкільної та спеціальної освіти в контексті гуманістичної парадигми. <i>Гуманізація навчально-виховного процесу. Збірник наукових праць</i>. 2026, №2(110). С. 7-17. (фахове видання категорії Б) DOI: https://doi.org/10.31865/2077-1827.2(110)2026.361495 URL: https://gnvp.ddpu.edu.ua/article/view/361495</p> <p>Ключові слова: інклюзивна культура, гуманістична парадигма, дошкільна освіта, спеціальна освіта, педагогічний супровід, фасилітація, універсальний дизайн, міждисциплінарна взаємодія.</p>
2.	Приходько Тетяна Павлівна (рецензент)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України, доцент кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти.	Кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04-теорія і методика професійної освіти ДК 058038 від 26.05.2010 (Україна)	Доцент за кафедрою педагогіки та корекційної освіти, 2015 12 ДЦ № 042688 від 30.06.2015 (Україна)	<p>Nichuhovska, L., Nikolenko, L., Bondarenko, Z., Motorina, V., Prykhodko, T. Challenges and prospects of online education in the context of barrier-free access. <i>Multidisciplinary Reviews</i>, 6, 2023spe020. (Scopus) DOI: https://doi.org/10.31893/multirev.2023spe020 URL: https://malque.pub/ojs/index.php/mr/article/view/1767</p> <p>Keywords: distance education, digital technologies, surveys, challenges, promising areas of development.</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>Приходько Т., Обуховська К. Корекція граматичної сторони мовлення у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення в умовах дистанційного навчання. <i>Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету</i>, 2024 №4. С.13-21. (фахове видання категорії Б). DOI: https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2024.316470. URL: https://znp.udpu.edu.ua/article/view/316470</p> <p>Ключові слова: загальний недорозвиток мовлення; граматична сторона мовлення; дистанційне навчання; інтерактивні технології; ігровий підхід; розвиток мовлення; дошкільний вік; мовленнєві порушення.</p> <p>3. Приходько Т.П., Мойсеєнко І. М., Білюк О. Г. Аналіз методів та стратегій логопедичної роботи для розвитку мовлення та комунікаційних навичок у дітей з РАС. <i>Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць</i>. 2024. Том 1 № 3 (110). С.95-105. (фахове видання категорії Б) DOI:</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>https://doi.org/10.33216/2220-6310/2024-110-3-95-105 URL: https://journals.snu.edu.ua/index.php/DOMTP_SNU/article/view/978</p> <p>Ключові слова: мовленнєві порушення, комунікація, логопед, діти, розлади аутистичного спектру.</p> <p>4. Переворська Олена, Приходько Тетяна, Ісаченко Вікторія. Підготовка майбутніх логопедів до роботи з дітьми дошкільного віку за допомогою лялькотерапії. <i>Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка.</i> 2025. Том 1 № 34. С. 153-158. (фахове видання категорії Б)</p> <p>DOI: https://doi.org/10.33842/22195203-2025-34-135-153-158 URL: https://magazine.mdpu.org.ua/index.php/nv/article/view/3420/3892</p> <p>Ключові слова: лялькотерапія, логопедична робота, підготовка майбутніх логопедів, діти дошкільного віку, розвиток мовлення, арт-терапія, ігрові технології, емоційний розвиток, корекційно-розвивальна робота.</p> <p>5. Переворська О. І., Приходько Т. П., Кобзева І.М.</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>Театралізоване мистецтво як засіб розвитку навичок міжособистісної взаємодії у школярів із розладами аутистичного спектру. <i>Alfred Nobel University Journal of Pedagogy and Psychology</i>. 2024. № 1 (27) С. (фахове видання категорії Б) DOI: https://doi.org/10.32342/2522-4115-2024-1-27-1 URL: https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2024/1/2-.pdf</p> <p>Ключові слова: здобувачі вищої освіти, міжособистісна взаємодія, розлади аутистичного спектру, корекційно-розвивальна робота, молодші школярі, театралізоване мистецтво, емпіричне дослідження.</p> <p>6. Березова Л. С., Приходько Т. П., Кравченко Т. В.. Академічна доброчесність у системі оцінювання: регулювання використання генеративних нейромереж. <i>Педагогічна Академія: наукові записки</i>, 2026. Випуск 30 (фахове видання категорії Б) DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.20025289 URL: https://zenodo.org/records/20025289.</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>Ключові слова: освітне оцінювання, штучний інтелект, етика навчання, цифрові технології, контроль знань, освітній процес, інновації в освіті, якість освіти, освітні технології, навчальні результати.</p>
3.	Нічуговська Лілія Іванівна (рецензент)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України, професор кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти.	Доктор педагогічних наук «Теорія і методика професійної освіти» ДД № 004755 19.01.2006 р. (протокол № 8-06/1)	Професор кафедри вищої математики, 2007, АД № 004670 22.02.2007 (Україна)	<p>1. Nichugovska L. I., Skvortsova, S., Symonenko, T. The conditioning of the digital environment on processes of modern students: the opinion of teachers of Ukraine. In E. Smyrnova-Trybulska (Ed.), E-learning in the Time of COVID-19. Series on E-learning. Vol. 13 (pp. 294-308). Studio Noa for University of Silesia. (Web of Science) DOI: https://doi.org/10.34916/el.2021.13.24 URL: https://studio-noa.pl/doi/e-learning/13/el-2021-13-24.pdf</p> <p>Ключові слова: digital environment, distance learning, cognitive processes, clip thinking, modern teaching methods</p> <p>2. Нічуговська Л. І. Ніколенко Л. М. Теоретико-методологічні основи розвитку професійної мобільності майбутніх педагогів спеціальної освіти у світлі компетентнісного підходу. Науковий журнал Хортицької національної академії. №</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>7. 2022. С.60-70. (Фахове видання категорії Б). DOI: https://doi.org/10.51706/2707-3076-2022-7-6 URL: https://journal.khnr.a.edu.ua/index.php/njKhNA/article/view/27/27</p> <p>Ключові слова: професійна мобільність, педагогічна компетентність, спеціальна освіта, педагог спеціальної освіти, заклади вищої освіти, здобувачі вищої освіти, компетентнісний підхід.</p> <p>3. Нічуговська Л. І. Розвиток методологічної компетентності аспірантів в умовах університетського середовища. Вісник Українського національного університету імені Богдана Хмельницького серія Педагогічні науки, 2024 № 1, С. 47-53. (фахове видання, категорія Б) DOI: https://doi.org/10.31651/2524-2660-2024-2-38-43. URL: https://new.ejournal.cdu.edu.ua/pedagogics/article/view/45/35</p> <p>Ключові слова: методологія; методологічна грамотність; методологізація освітнього процесу; аспірант першого року навчання</p>

1	2	3	4	5	6
4.	Пахомова Наталія Георгіївна (опонент)	Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г Короленка, доктор педагогічних наук, професор, директор навчально- наукового інституту спеціальної та інклюзивної освіти	Доктор педагогічних наук зі спеціальності 13.00.03 – корекційна педагогіка	Професор, професор кафедри соціальної і корекційної педагогіки атестат 12ПР №010289 від 26.02.2015 р.	1. Pakhomova N., Berezan V., Pakhomova V. The Use of Digital Technologies in the Training of Socionomic Specialties for Work in Inclusive Educational Conditions. <i>Естетика і етика педагогічної дії</i> , 2022. Вип. 25. С. 207-220. (фахове видання категорії Б) DOI: https://doi.org/10.33989/226-4051.2022.25.256673 URL: http://aesthetichpedaction.pnpu.edu.ua/article/view/256673/253758 Ключові слова: інклюзивна освіта, соціальний педагог, дефектолог, логопед, дитина з особливими освітніми потребами, фахівці, цифрові технології 2. Сулаєва Н., Пахомова Н. Підготовка вчителя мистецтва до роботи в інклюзивному освітньому середовищі. <i>Inclusion and Diversity</i> , 2026. Випуск № 7. С 63-66 (фахове видання категорії Б) DOI: https://doi.org/10.32782/inclusion/2026.7.13 URL: https://journals.spu.sumy.ua/index.php/inclusion/article/view/1024/959 Ключові слова: інклюзивна мистецька освіта, учитель мистецтва, діти з особливими освітніми потребами,

1	2	3	4	5	6
					<p>універсальний дизайн навчання, адаптація мистецьких завдань, арт-терапія, музикотерапія, індивідуальна програма розвитку, інклюзивна компетентність, партнерська взаємодія, психолого-педагогічний супровід.</p> <p>3. Пахомова Н.Г. Роль дослідницької компетентності у професійному становленні майбутніх бакалаврів спеціальної освіти. Наукові інновації та передові технології, 2025. № 10(50) С. 2389 (фахове видання категорії Б) DOI: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-10(50)-2187-2196 URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/issue/view/404/508</p> <p>Ключові слова: дослідницька компетентність, професійне становлення, спеціальна освіта, компетентнісний підхід, інноваційна діяльність, майбутній бакалавр спеціальної освіти.</p> <p>5. Губарь О. Г., Пахомова Н. Г., Гриньова М. В. Підготовка студентів з інвалідністю в умовах інклюзивного освітнього простору закладу вищої освіти: реалії та перспективи. Inclusion and Diversity, 2025. №6. С. 10-18. (фахове видання категорії Б).</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>DOI: https://doi.org/10.32782/inclusion/2025.6.2 URL: https://journals.spu.sumy.ua/index.php/inclusion/article/view/712</p> <p>Ключові слова: інклюзивна освіта, заклад вищої освіти, особливі освітні потреби, інклюзивне навчання, інклюзивний освітній простір, компетентнісний підхід, вища освіта, інклюзивна взаємодія, здобувач вищої освіти з особливими освітніми потребами, соціокультурний феномен</p> <p>6. Губарь О. Г., Пахомова Н. Г., Коваленко В. В., Баранець І. В.. Інклюзивна культура в освітньому просторі: проблеми та перспективи. Inclusion and Diversity, 2023. №3. с.26-33 (фахове видання категорії Б).. DOI: https://doi.org/10.32782/inclusion/2024.3.5 URL: https://journals.spu.sumy.ua/index.php/inclusion/article/view/203</p> <p>Ключові слова: інклюзія; інклюзивна культура; освітній простір; учасники освітнього процесу; освітній процес</p> <p>8. Пахомова Н., Баранець І. Ефективність методики формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>віку із моторною алалією. <i>Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи : зб. наук. пр.</i>, 2022. № 2 (8). С. 49–59.</p> <p>(фахове видання категорії Б) DOI: https://doi.org/10.31499/2706-6258.2(8).2022.268053. URL: https://ppsh.udpu.edu.ua/article/view/268053</p> <p>Ключові слова: комунікативна компетентність; комунікативно-мовленнєвий розвиток; психолого-педагогічні умови; мовлення; діагностування; ефективність методики; діти із моторною алалією; діти старшого дошкільного віку.</p> <p>9. Баранець І. В., Пахомова Н. Г., Волошина В. С. Формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку з моторною алалією як передумова успішного лідерства в освітньому просторі. <i>Особлива дитина: навчання і виховання</i>, 2024. Т. 113, № 1. С. 195–211 (фахове видання категорії Б). DOI: https://doi.org/10.33189/ectu.v113i1.171. ; URL: https://ojs.csnukr.in.ua/index.php/Exceptional_child/article/view/171/145</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>Ключові слова: комунікативна компетентність, діти старшого дошкільного віку із моторною алалією, лідерство в освітньому процесі</p>
5.	Гладуш Віктор Антонович (опонент)	Житомирський державний університет імені Івана Франка, професор кафедри психології, логопедії та інклюзивної освіти	Доктор педагогічних наук зі спеціальності 13.00.03 – корекційна педагогіка	Професор, професор кафедри педагогіки та корекційної освіти Атестат 12ПР №010339 28.04.2015	<p>І. Гладуш В. А., Хоменко Р.В. Формування діагностично-прогностичної компетентності у майбутніх логопедів Нідерландів та Німеччини: компаративістичний аналіз. <i>Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки</i>, 2025. № 3(122) (фахове видання категорія В). DOI: https://doi.org/10.35433/pedagogy.3(122).2025.18 URL https://eprints.zu.edu.ua/46341/ Ключові слова: Вчитель-логопед (логопед), професійна практика, діагностична компетентність, прогностична компетентність, розвиток компетенцій, заклад вищої освіти 2. Гладуш В., Кравчук І., Кравчук Л. Цифровізація навчального процесу дітей з порушеннями слуху і мовлення. <i>Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)</i>:</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>збірник наукових праць: Вип. 25. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2025. С. 81-108. (фахове видання категорії Б). DOI: https://doi.org/10.32626/2413-2578.2025-25.81-108. URL: https://aqce.kpnu.edu.ua/article/view/336561</p> <p>Ключові слова: цифрові засоби, спеціальна школа, освітнє середовище, учні з особливими освітніми потребами, корекційна робота, SWOT-аналіз</p> <p>3. Hladush V., Kotlova L., Krasikova N., Pavlik N. (2026). Speech therapy assistance to children of middle preschool age by means of computer didactic games. Information Technologies and Learning Tools, 2026. vol. 111, is. 1, pp. 1–18. (Web of Science) DOI: https://doi.org/10.33407/itlt.v111i1.6361 URL: https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/6361</p> <p>Keywords: speech therapy; computer didactic games; preschool children; generalized underdevelopment of speech; competence; development; intervention; therapy</p> <p>4. Гаврило О., Левицький В., Гладуш В., Чурей Р. Аугментативна (додаткова) та альтернативна</p>

1	2	3	4	5	6
					<p>комунікація у контексті роботи з особами з порушеннями інтелекту. <i>Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)</i>, 2026. В.27. С. 65–86. (фахове видання категорії Б) DOI: https://doi.org/10.32626/2413-2578.2026-27.65-86. URL: https://aqce.kpnu.edu.ua/article/view/359196 Ключові слова: аугментативна (додаткова) та альтернативна комунікація (ААС), порушення інтелекту, мовленнєві порушення, комунікативні компетентності</p>

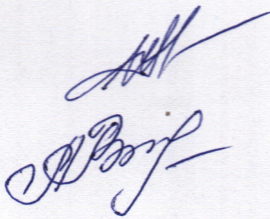
Результати відкритого голосування:

«За» – 16,
«Проти» – немає,
«Утримались» – немає.

Рішення прийнято одногосно.

Головуюча

Секретар

Сабіна ІВАНЧУК

Анна ВОЗНЮК